

UMĚNÍ 1-2 ART, LXVII/2019

Eva Bendová — Pavla Machalíková (edd.)

Kariéra s paletou

Umělec, umění a umělectví v 19. století

Brno, Books & Pipes Publishing, Plzeň, Západočeská univerzita v Plzni 2019, 163 s., čb. a bar. obr., portréty, faksim., bibliogr., rejstřík, angl. resumé, publikace k výstavě 20. března — 9. června 2019, Západočeská galerie v Plzni, výstavní síň „13“

V průběhu 19. století nastalo v uměleckém prostředí několik zásadních momentů, které výrazně narušily *zažité* představy o umění, uměleckých dílech a o jejich autorech. Důležitou roli v tomto procesu sehrály zejména nově se konstituující obory a instituce, jako výtvarná kritika, výstavní provoz, umělecké spolky nebo jejich periodika. Umělec se sice od sklonku 18. století postupně etabluje jako sebevědomý tvůrce nezávislý na oficiálních zakázkách církevních či šlechtických mecenášů, naproti tomu však jeho kariéru ovlivňovalo nejen přijetí kritiky, ale i názor anonymního laického publika, se kterým byl umělec konfrontován na veřejných výstavách. Mnozí umělci si vydobyli postavení významné osobnosti veřejného života, jiní zůstali nepochopení a odsunutí na okraj nebo se do role outsiderů sami záměrně stylizovali. Umělci své nové postavení ve společnosti přirozeně reflektovali a téma umělce a umělecké praxe se *začíná* v 19. století objevovat i jako námět četných kreseb, maleb a grafik. Díla s touto tematikou představila plzeňská výstava *Kariéra s paletou*. Publikace doprovázející výstavu a věnovaná k Romanu Prahlovi k jeho nedávnému životnímu jubileu téma dále do šířky rozvíjí prostřednictvím studií od téměř dvacítky historiků umění. Vedle textů věnovaných dobovému obrazu umělce ve společnosti a jeho vztahu k sobě samému sem byly zařazeny i stati sledující proměny sběratelských strategií, posouvání hranic uměleckých oborů nebo jejich otevřenost vůči neskoleným autorům a ženám.